

Industrins lager

2013

NV0602

Innehåll

0	Allmänna uppgifter	2
0.1	Ämnesområde	2
0.2	Statistikområde	2
0.3	SOS-klassificering	2
0.4	Statistikansvarig	2
0.5	Statistikproducent	2
0.6	Uppgiftsskyldighet	2
0.7	Sekretess och regler för behandling av personuppgifter	3
0.8	Gallringsföreskrifter	3
0.9	EU-reglering	3
0.10	Syfte och historik	3
0.11	Statistikanvändning	4
0.12	Uppläggning och genomförande	4
0.13	Internationell rapportering	5
0.14	Planerade förändringar i kommande undersökningar	5
1	Översikt	6
1.1	Observationsstorheter	6
1.2	Statistiska målstorheter	7
1.3	Utflöden: statistik och mikrodata	7
1.4	Dokumentation och metadata	7
2	Uppgiftsinsamling	8
2.1	Ram och ramförfarande	8
2.2	Urvalsförfarande	8
2.3	Mätinstrument	9
2.4	Insamlingsförfarande	15
2.5	Databeredning	16
3	Statistisk bearbetning och redovisning	17
3.1	Skattningar: antaganden och beräkningsformler	17
3.2	Redovisningsförfaranden	21
4	Slutliga observationsregister	22
4.1	Produktionsversioner	22
4.2	Arkiveringsversioner	22
4.3	Erfarenheter från senaste undersökningsomgången	22

0 Allmänna uppgifter

0.1 Ämnesområde

Ämnesområde: Näringsverksamhet

0.2 Statistikområde

Statistikområde: Industrins lager

0.3 SOS-klassificering

Tillhör (SOS)

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100).

0.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån
Postadress: Box 24 300, 104 51 Stockholm
Besöksadress: Karlavägen 100, Stockholm
Kontaktperson: Rickard Bengtsberg
Telefon: 08-506 948 51
Telefax: 08-506 945 71
E-post: fornamn.efternamn@scb.se

0.5 Statistikproducent

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån
Postadress: Box 24 300, 104 51 Stockholm
Besöksadress: Karlavägen 100, Stockholm
Kontaktperson: Rickard Bengtsberg
Telefon: 08-506 948 51
Telefax: 08-506 945 71
E-post: fornamn.efternamn@scb.se

0.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger/föreligger inte enligt lagen om den officiella statistiken (SFS 2001: 99), förordning om den officiella statistiken SFS 2001:100 samt SCBs föreskrifter SCB-FS 2013:6.

0.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Sekretess gäller för de uppgifter som lämnas in till undersökningen. Uppgifter som behövs för forskningsändamål kan dock efter särskild prövning komma att lämnas ut.

0.8 Gallringsföreskrifter

Gallring regleras enligt beslut från Riksarkivet. I dagsläget överförs primäruppgifterna till registret och registret bevaras i enlighet med RAMS 2007:64.

0.9 EU-reglering

För närvarande föreligger ingen EU-reglering och någon sådan är inte heller aviserad. Däremot framhålls i EU:s manual för short-term statistics (STS) att lagerstatistik är av stor betydelse för att kunna översätta leveransuppgifter till produktion.

0.10 Syfte och historik

Statistiken skall kvartalsvis belysa utvecklingen av industrins lager med fördelning på lagertyper, såväl totalt som uppdelat på branscher.

Lagerstatistik har funnits som självständig statistikgren hos SCB sedan 1972, men är idag en delprodukt i en större undersökning. År 1998 slogs nämligen de tre separata undersökningarna Industrins leverans- och orderläge, Industrins lager samt Industrins kapacitetsutnyttjande ihop till en undersökning, *Konjunkturstatistik för industrin*.

Från och med 2002 ingår endast företag med minst 50 anställda i lagerundersökningen. Innan 2009 imputerades företag med 10-49 anställda på samma sätt som övrigt objektsbortfall, imputering för dessa görs inte längre.

Statistiken om industrins lager publiceras enligt den nya näringsgrensindelningen SNI 2007 från och med referensår 2009. I och med övergången till SNI 2007 publiceras numera lagerstockens förändring från föregående kvartal, istället för lagerstocken i sig som tidigare publicerades. Övergången från lagerstockar till förändringar i lagerstockar är en anpassning till Nationalräkenskapernas definition av lagerinvesteringar.

Samtidigt som övergången till SNI 2007 genomfördes en rad metodförändringar i lagerstatistiken. Metoderna för att hantera bortfall och reviderade värden förändrades.

0.11 Statistikanvändning

Statistiken används av myndigheter, enskilda företag och organisationer för branschstudier, marknadsanalyser och konjunkturbedömningar.

Användare är främst Riksbanken, Konjunkturinstitutet samt Finansdepartementet.

Inom SCB används lagerstatistiken som underlag i Nationalräkenskapernas kvartalsvisa beräkningar av bruttonationalprodukten (BNP).

0.12 Uppläggning och genomförande

Lagerstatistiken avser att mäta de kvartalsvisa förändringarna i lagerstockarna inom industrin.

Uppgifter om lagerstockar samlas in en gång per kvartal via urvalsundersökningen Konjunkturstatistik för industrin och avser storlek på lagerstockarna i slutet på kvartalet uppdelat på fyra olika lagertyper. De lagertyper som efterfrågas är lager av handelsvaror, lager av insatsprodukter, lager av produkter i arbete samt lager av färdiga varor av egen tillverkning.

Rampopulationen definieras en gång per år med hjälp av SCB:s företagsdatabas i mars och omfattar företag inom näringsområdet *utvinning av mineral och tillverkningsindustri* med 50 anställda eller fler. Urvalet består av drygt 1 100 företag. Designen är stratifierat urval med obundet slumpmässigt urval inom strata, där stratifieringen görs med avseende på branschtillhörighet och företagsstorlek. Varje år i mars dras ett nytt urval och nya enheter inkluderas, samtidigt som ett antal enheter lämnar undersökningen.

Uppgifter om lager samlas in med hjälp av webb- och pappersblanketter. Granskning och eventuell rättning genomförs av inkomna uppgifter. Därefter skattas totala lagerstockar inom respektive bransch. Imputering används för att kompensera för både partiellt bortfall och objektsbortfall.

Uppgifter om prisförändringar, som används för att fastprisberäkna skattade lagerstockar, hämtas från urvalsundersökningen Prisindex i producent- och importled. För lagertyperna produkter i arbete, färdiga produkter av egen tillverkning och färdiga produkter av främmande tillverkning används Producentprisindex (PPI). För insatsvarorna används ett prisindex som speglar prisutvecklingen på de viktigaste insatsvarorna per bransch.

Utifrån skattade lagerstockar beräknas och publiceras kvartalsvisa lagerförändringar i löpande kvartalsmedelspriser och i fasta priser (uttryckta i 2010 års prisnivå) fördelat per lagertyp och bransch. Varje kvartal publiceras lagerstatistiken på SCB:s webbplats i form av tabeller, diagram samt i Statistikdatabasen. Uppgifterna publiceras omkring en månad plus 15 dagar efter referenskvartalets slut.

0.13 Internationell rapportering

Ingen internationell rapportering sker.

0.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

För närvarande pågår ett arbete med att samordna tre viktiga kortperiodiska undersökningar, Konjunkturstatistik för industrin, Omsättningsstatistik för tjänstesektorn och Varuhandelns lager. Målet är att den samordnade undersökningen ska driftsättas i april 2014. En samordnad undersökning för industri- och tjänstesektorn med avseende på bland annat urvalsdesign och estimation medför att Nationalräkenskaperna (NR) på SCB får ett bättre underlag med högre kvalitet till kvartalsberäkningarna av BNP.

För Industrins lager innebär samordningen att variabeln kommer att hanteras som en fristående produkt med en egen urvalsdesign skild från övriga delar av dagens Konjunkturstatistik för industrin. En egen undersökning för Industrins lager medför bättre kvalitet och säkrare skattningar i lagerstatistiken. I en fristående undersökning för Industrins lager eftersträvas en samordning med Varuhandelns lager.

1 Översikt

1.1 Observationsstorheter

Objektgrupp		Variabel
Population	Indelning i Redovisningsgrupper	
Företag som tillhör näringsgrenarna gruvor och mineralutvinningsindustrin samt tillverkningsindustrin.	Bransch	Lager av handelsvaror
Företag som tillhör näringsgrenarna gruvor och mineralutvinningsindustrin samt tillverkningsindustrin.	Bransch	Lager av insatsprodukter
Företag som tillhör näringsgrenarna gruvor och mineralutvinningsindustrin samt tillverkningsindustrin.	Bransch	Lager av produkter i arbete <ul style="list-style-type: none"> - Tillverkningskostnader - Pålägg - Lagrets beräknade försäljningsvärde
Företag som tillhör näringsgrenarna gruvor och mineralutvinningsindustrin samt tillverkningsindustrin.	Bransch	Lager av färdiga egna produkter <ul style="list-style-type: none"> - Tillverkningskostnader - Pålägg - Lagrets beräknade försäljningsvärde

Lagerstocken mäts i tusentals kronor och ska avse lagrets totala värde vid kvartalets slut. Lagerstocken mäts uppdelad på fyra olika lagertyper, nämligen handelsvaror, insatsprodukter, produkter i arbete och färdiga egna produkter. Lager av handelsvaror och insatsprodukter ska värderas till återanskaffningsvärde. Uppgifter om lagerstockar samlas in via urvalsundersökningen Konjunkturstatistik för industrin.

Uppgifter om prisförändringar används för att fastprisberäkna lageruppgifterna. De hämtas i aggregerad form från undersökningen Prisindex i producent- och importled.

1.2 Statistiska målstorheter

Objektgrupp		Variabel	Mått
Population	Indelning i Redovisningsgrupper		
Industriföretag	Bransch	Lager av handelsvaror, värderad till återanskaffningsvärde	Förändringar från föregående kvartal i tusentals kronor
Industriföretag	Bransch	Lager av insatsprodukter, värderad till återanskaffningsvärde	Förändringar från föregående kvartal i tusentals kronor
Industriföretag	Bransch	Lager av produkter i arbete, värderad till försäljningsvärde	Förändringar från föregående kvartal i tusentals kronor
Industriföretag	Bransch	Lager av färdiga egna produkter, värderad till försäljningsvärde	Förändringar från föregående kvartal i tusentals kronor

Lagerstockarna ligger till grund för beräkningar av kvartalsvisa lagerförändringar i löpande kvartalsmedelspriser samt i fasta priser (2010 års prisnivå) uppdelat per lagertyp.

1.3 Utflöden: statistik och mikrodata

Resultaten från undersökningen redovisas i form av kvartalsvisa förändringar för respektive bransch, för industrin totalt samt enligt fem MIG-grupper, Main Industrial Groupings, vilka är industrins huvudgrupper.

Mikrodata bevaras i form av databastabeller i Microsoft SQL-server. Mikrodata som gör identifikation av objekt möjligt lämnas inte ut. SCB utför på beställning specialbearbetningar av primärmaterial från tidigare undersökningar. Forskare, utredare, m fl. kan efter prövning få tillgång till avidentifierat mikrodata för egen bearbetning.

1.4 Dokumentation och metadata

Dokumentation om undersökningen finns tillgänglig i form av BaS, Beskrivning av statistiken, samt SCBDOK, Dokumentation av statistiken. Information om de slutgiltiga observationsregistren lagras i SCB:s databas MetaPlus. Samtlig dokumentation finns att tillgå på SCB:s webbplats.

2 Uppgiftsinsamling

Nedan beskrivs insamlingsförfarandet vad gäller de lageruppgifter som samlas via urvalsundersökningen Konjunkturstatistik för industrin. Därutöver används även uppgifter om prisindex. För mer information om uppgiftsinsamling av prisindex hänvisas till dokumentation om statistikprodukten PR0301 Prisindex i producent- och importled.

2.1 Ram och ramförfarande

Populationen består av de verksamhetsenheter inom näringsområdet *utvinning av mineral* och *tillverkningsindustri*, SNI 05-08 och 10-33, som tillhör ett icke-finansiellt företag eller statligt affärsverk, sektorkod 110-120 (INSEKT 2000), och där företagsenheten har 50 anställda eller fler. Verksamhetsenheten är en branschmässigt avgränsad del av en företagsenhet.

Undersökningen använder sig av SCB:s system för samordning av rampopulationer och urval (SAMU) för att upprätta sin rampopulation. SAMU baseras på en ögonblicksbild av SCB:s företagsregister (FDB) och rampopulationen använder sig av den version av FDB som gällde i mars 2013. Eftersom ramen fastställs i mars varje år är förhoppningen att företagsförändringar som skett vid årsskiftet hunnit registrerats i FDB. Trots detta är det inte möjligt att få en helt uppdaterad ram, vilket gör att en viss över- och undertäckning förekommer.

2.2 Urvalsförfarande

Rampopulationen stratifieras efter bransch och antal anställda. Det är 41 branschgrupper och 4 storleksgrupper. Kombinationen bransch och storlek bildar de aktuella strata. I de två storleksgrupper som innehåller företag med 200 anställda eller fler undersöks samtliga företag. Obundet slumpmässigt urval används inom övriga strata. Under 2013 består det totala stickprovet av drygt 1 100 företagsenheter. I mars varje år dras ett nytt urval och nya enheter inkluderas, samtidigt som ett antal enheter lämnar undersökningen.

För de urvalsundersökta strata allokeras stickprovsstorleken med hjälp av Neymanallokering, där precisionskravet definieras med hjälp av relativt medelfel i termer av årsomsättning för totala industrin.

Eftersom ramen definieras i termer av företagsenheter men endast de verksamhetsenheter som tillhör näringsområdet *utvinning av mineral* och *tillverkningsindustri* ingår i populationen selekteras de verksamhetsenheter som inte tillhör relevanta branschgrupper bort i samband med arbetet med att framställa de objekt som ska undersökas.

2.3 Mätinstrument

Uppgifter om lager samlas in med hjälp av webb- och pappersblanketter. Nedan illustreras hur pappersblanketten ser ut.

Här lämnade uppgifter är sekretesskyddade enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekreteslagen (2009:400)
 Uppgiftsskyldighet föreligger enligt lagen (2001:99) om den officiella statistiken samt SCB:s föreskrifter (SCB FS 1997:27)
 Samråd har skett med Näringslivets Regelnämnd (NNR)

Konjunkturstatistik för industrin

12

Observationsnummer Periodid

...

KonjInd – KV Lager

...

Gör **ändringar** av felaktiga företagsuppgifter (adress, orgnr, arbetsställe m.m.) under **Övriga upplysningar** på sista sidan.

www.scb.se/konjind

Skicka in efterfrågade uppgifter **senast den**
 Logga in på www.scb.se/konjind eller skicka in blanketten i bifogat svarskuvert.

Användarid:

Lösenord:

Uppgifterna ska avse den observationsenhet som består av nedanstående arbetsställen. **Ändringar** görs under **Övriga upplysningar**.

Kvartalsuppgifter om lagervärden

SCB ES/VI 2000 KV – LS

Postadress	Telefon	E-post	Fax
DFO/IF	Gruppennummer		
104 51 STOCKHOLM	08-506 942 30	konjind@scb.se	08-506 945 71

Kvartalsuppgifter om lagervärden

Värdering

I undersökningen ska produkterna värderas till marknadspriser, realiserade eller förväntade. För handelsvaror och insatsprodukter är det i första hand återanskaffningsvärdet som ska anges. Moms, accis och andra varuskatter ska *inte* ingå.

När det gäller produkter i arbete och färdiga produkter efterfrågas försäljningsvärdet, exklusive rabatter, moms och övriga skatter och avgifter.

Vid omräkning av värden från utländsk valuta till svenska kronor ska dagskurs vid transaktionstillfället tillämpas. I praktiken innebär detta oftast att genomsnittskurser för mätperioder eller andra närliggande valutakurser kan användas.

Vilka uppgifter efterfrågas?

I denna blankett efterfrågas lagervärden för observationsenhetens samtliga lager inom Sverige. Även del i centrallager ska medräknas. Konsignationslager, som är ett varulager placerat hos en återförsäljare men som juridiskt fortfarande tillhör tillverkaren, ska också medräknas. Lager utomlands ska inte tas med.

Observationsenhet

Observationsenhet är företaget eller de delar av företaget som anges på första sidan. Endast tillverknings- och utvinningsindustrin ingår i undersökningen.

Lagervärden delas in efter fyra lagertyper:

- I **”Lager av handelsvaror”** ska lagervärdet av produkter för försäljning utan bearbetning av observationsenheten redovisas. Observera denna skillnad mot månadsblanketten där handelsvaror inte ska ingå.
- **”Lager av insatsprodukter”** avser lagervärdet av råvaror, tillsatsvaror, samt inköpta och egentillverkade halvfabrikat som inte är under bearbetning. Med halvfabrikat menas varor som förädlats industriellt från råvaror, och som används som insatsvaror i förädling.
- **”Lager av produkter i arbete”** avser lagervärdet av produkter som är under bearbetning inom observationsenheten, dvs. både arbete för egen och annans räkning inklusive legotillverkade produkter men exklusive lönebearbetning.
- **”Lager av färdiga produkter av egen tillverkning”** avser lagervärdet av produkter som framställts vid observationsenheten och som där inte avses bearbetas ytterligare innan försäljning.

Lönebearbetning

Lönebearbetning innebär att ett företag bearbetar varor för någon annans räkning utan att själv äga råvaror och halvfabrikat. Beställaren står för större delen av materialinsatsen. Den som utför lönebearbetningen ska redovisa ersättningen för lönebearbetningen under **leveranser och order**. I lagerredovisningen ska endast eget använt material tas upp under **produkter i arbete**. Ur beställarens synpunkt skall produkten betraktas som egentillverkad och tas upp i lagerredovisningen även om denna säljs utan vidarebearbetning.

Legotillverkning

Bearbetning efter särskild specifikation, s.k. **legotillverkning**, ska ingå i legotillverkarens redovisning av leverans- och ordervärde. Till skillnad från lönebearbetning tas legotillverkning upp som en köpt produkt i beställarens lagerredovisning.

Programvaror

Programvaror ska tas med i olika lagertyper beroende på om de ingår i en ”paketleverans” tillsammans med hårdvara eller levereras separat.

- Lager av inköpta programvaror som inte levereras i ”paket” med hårdvara ska redovisas i ”Lager av handelsvaror”.
- Lager av inköpta programvaror som ska levereras som insatsvara i ”paket” ska redovisas i ”Lager av insatsprodukter”
- Lager av egenproducerade eller inköpta programvaror under bearbetning ska redovisas i ”Lager av produkter under arbete”.
- Lager av egenproducerade programvaror klara för leverans i ”paket” eller separat ska redovisas i ”Lager av färdiga produkter av egen tillverkning”.

Förändring av verksamheten

Ange ändring av företagsnamn/organisationsnummer, nedläggning eller annan förändring av företagets verksamhet på blankettens kommentarutrymme eller per telefon/e-post. Ange även datum för förändringen.

Svårt att ta fram efterfrågade uppgifter? Uppgifterna om lagervärden samlas in per kvartal. Om företaget tillämpar tertial- eller årsinventering ber vi er att försöka uppskatta kvartalsvärden.

Uppskattningar är tillåtna även i andra sammanhang då begärda uppgifter inte finns i företagets redovisningssystem, och inte heller relativt enkelt kan beräknas.

Det finns, i vissa fall, också möjlighet att ange ett annat närliggande värde än det som efterfrågas. I blanketten finns angivet hur man ska prioritera om det är svårt att ange det efterfrågade värdet.

Detta skall *inte* tas med:

Maskinell utrustning, verktyg m.m. som lagras för eget bruk skall inte tas med. Detsamma gäller bränslen och drivmedel för eget bruk.

Hur fyller man i?

Alla belopp ska anges i tusental kronor, till exempel 120 000 skrivs 120.
 Skriv 0 (noll) om någon av lagertyperna saknas.
 Tidigare lämnade uppgifter är förtryckta ovanför de vita fälten.
Rätta/komplettera uppgifter som är felaktiga eller saknas.

1. Lager av handelsvaror

Produkter inköpta för försäljning i befintligt skick.

Rätta/komplettera uppgifter som är felaktiga eller saknas.

Vilket är lagervärdet för handelsvaror?

	Tusental kronor	Tusental kronor
<p>Återanskaffningsvärde Återanskaffningsvärdet är utgiften som skulle uppstå om anskaffningen ägde rum vid periodens utgång. Om återanskaffningsvärde ej kan beräknas, ange lagrets anskaffningsvärde.</p> <p>Handelsvaror är produkter inköpta för försäljning i befintligt skick, dvs. utan någon som helst bearbetning inom observationsenheten. Det kan vara produkter som köpts i Sverige eller utomlands och som sålts/avses säljas i Sverige eller via Sverige till utlandet.</p>	<input style="width: 100%; height: 20px;" type="text"/>	<input style="width: 100%; height: 20px;" type="text"/>
<p>Däremot skall handelsvaror som köpts i utlandet och som sålts vidare till utlandet utan att ha passerat svensk gräns (merchanting) <i>inte</i> tas med, då undersökningen endast avser lager <i>i Sverige</i>.</p>		

2. Lager av insatsprodukter

Råvaror, inköpta halvfabrikat, emballage m.m. för framställning av observationsenhetens produkter.

Rätta/komplettera uppgifter som är felaktiga eller saknas.

Vilket är lagervärdet för insatsprodukter?

	Tusental kronor	Tusental kronor
<p>Återanskaffningsvärde Återanskaffningsvärdet är utgiften som skulle uppstå om anskaffningen ägde rum vid periodens utgång. Om återanskaffningsvärde ej kan beräknas, ange lagrets anskaffningsvärde.</p> <p>OBS! Bränslen och drivmedel för eget bruk ska <i>inte</i> tas med.</p>	<input style="width: 100%; height: 20px;" type="text"/>	<input style="width: 100%; height: 20px;" type="text"/>

3. Lager av produkter i arbete

Produkter under bearbetning.

Rätta/kompletera uppgifter som är felaktiga eller saknas.

Vilket är försäljningsvärdet av produkter i arbete?	Tusental kronor	Tusental kronor
<p>a) Tillverkningskostnader (material, arbetsinsats och andra tillverkningsomkostnader). Se informationsruta nedan.</p>	<input style="width: 100px; height: 20px;" type="text"/>	<input style="width: 100px; height: 20px;" type="text"/>
<p>b) Pålägg (belopp som läggs på tillverkningskostnaderna för att nå försäljningsvärde)</p>	+ <input style="width: 100px; height: 20px;" type="text"/>	<input style="width: 100px; height: 20px;" type="text"/>
<p>c) Lagrets beräknade försäljningsvärde (a + b) <i>Om bara c kan anges, uppskatta fördelningen mellan a och b.</i></p>	= <input style="width: 100px; height: 20px;" type="text"/>	<input style="width: 100px; height: 20px;" type="text"/>

Tillverkningskostnad är alla kostnader som är förknippade med tillverkning och produktion av en produkt. Det är vanligt att tillverkningskostnad består av direkt material, materialomkostnad, direkt lön och tillverkningsomkostnad.

Med **tillverkningsomkostnad** avses bl.a. kapital-kostnader för byggnader och maskiner, driftkostnader, underhåll samt lön till arbetsledare.

Prioritet 1:
Vid värderingen ska, om möjligt, hänsyn tas till olikheter i produkternas bearbetningsgrad. En halvfärdig vara ska alltså tas upp till halva den färdiga produktens försäljningspris (= tillverkningskostnad + pålägg).

Försäljningsvärdet beräknas då enligt följande:
Försäljningspris = (tillverkningskostnad + pålägg) x kvantitet x bearbetningsgrad för alla olika produkter/ produktgrupper.

Lagrets beräknade försäljningsvärde (c) är alltså summan av försäljningsvärdet på samtliga produkter i arbete i observationsenhetens samtliga lager i Sverige.

Värdet ska inte reduceras med dellikvider/förskott, eftersom produktens totala försäljningsvärde ska redovisas på månadsblanketten när den är färdig och har levererats.

Prioritet 2:
Om försäljningsvärdet inte kan beräknas på angivet sätt, ange i stället lager till tillverkningskostnad enligt följande:
Tillverkningskostnad x kvantitet x bearbetningsgrad för alla olika produkter/produktgrupper.

Fyll då endast i uppgifter för a) och lämna b) och c) tomma.

4. Lager av färdiga produkter av egen tillverkning

Produkter som tillverkats vid observationsenheten och som där inte är avsedda att bearbetas ytterligare. Rätta/komplettera uppgifter som är felaktiga eller saknas.

Vilket är försäljningsvärdet av färdiga produkter?	Tusental kronor	Tusental kronor
a) Tillverkningskostnader (material, arbetsinsats och andra tillverkningsomkostnader). Se informationsruta nedan.	<input type="text"/>	<input type="text"/>
b) Pålägg (belopp som läggs på tillverkningskostnaderna för att nå försäljningsvärde)	+ <input type="text"/>	<input type="text"/>
c) Lagrets beräknade försäljningsvärde (a + b) <i>Om bara c kan anges, uppskatta fördelningen mellan a och b.</i>	= <input type="text"/>	<input type="text"/>

Tillverkningskostnad är alla kostnader som är förknippade med tillverkning och produktion av en produkt. Det är vanligt att tillverkningskostnad består av direkt material, materialomkostnad, direkt lön och tillverkningsomkostnad.

Med **tillverkningsomkostnad** avses bl.a. kapital-kostnader för byggnader och maskiner, driftkostnader, underhåll samt lön till arbetsledare.

Försäljningsvärdet av färdiga produkter (c)

Prioritet 1: Försäljningsvärdet beräknas enligt följande:
Försäljningspris = (tillverkningskostnad + pålägg) x kvantitet för alla olika produkter/produktgrupper.

Lagrets beräknade försäljningsvärde (c) är alltså summan av försäljningsvärdet på samtliga färdiga produkter i observationsenhetens samtliga lager.

Prioritet 2: Om försäljningsvärdet inte kan beräknas på angivet sätt, ange i stället lager till tillverkningskostnad enligt följande:
Tillverkningskostnad x kvantitet för alla olika produkter/produktgrupper.
Fyll då endast i uppgifter för a) och lämna b) och c) tomma.

Övriga upplysningar

--

Företagets kontaktperson *Gör ändringar av felaktiga kontaktuppgifter under Övriga upplysningar ovan.*

Namn (v.g. texta)	Telefon (även riktnr)
E-post	Fax (även riktnr)

Tack för er medverkan!

2.4 Insamlingsförfarande

Drygt 98 procent av de inkomna svaren lämnas via den elektroniska webblanketten (SIV), medan resterande del inkommer via pappersblanketter vilka bearbetas manuellt.

De företag som ingår i urvalet får varje månad ett missiv utskickat till sig med inloggningsuppgifter för att kunna logga in och lämna uppgifter via den elektroniska webblanketten. Allt utsänt material adresseras till Ekonomiansvarig till dess att uppgiftslämnaren meddelar en namngiven kontaktperson. Vanligtvis sker detta direkt i webblanketten men i vissa fall görs ändringen efter kontakt med uppgiftslämnaren via telefon eller e-post.

I praktiken innebär uppgiftsinsamlingen att uppgiftslämnaren loggar in i webblanketten och fyller i uppgifter för den aktuella perioden. I samband med uppgiftslämnandet finns ett antal kontroller inbyggda i webblanketten. Dessa är uppbyggda så att uppgiftslämnaren uppmärksammas på att det finns misstänkta fel. Uppgiftslämnaren får då även möjligheten att skriva in en kommentar angående de misstänkta felen. Varje dag töms sedan de svar som inkommit och överförs till databasen. I samband med detta genomförs en kontroll för felaktiga uppgifter. Det vanligaste felet är att uppgifterna ej summerar korrekt, men även negativa värden och felaktiga datumintervall fångas upp i denna kontroll.

I webblanketten uppmanas uppgiftslämnaren att meddela eventuella förändringar i företaget som kan påverka rapporteringen. En stor del av de ärenden som föranleder korrigeringar i undersökningens register inkommer via denna kanal. Relativt vanligt förekommande är att företag anser sig vara felklassificerade i FDB och undrar om de verkligen ska lämna uppgifter. Detta är något som är särskilt vanligt perioden efter urvalsbytet eftersom FDB inte alltid är uppdaterat med aktuella uppgifter.

För att undvika ett alltför stort bortfall i undersökningen påminns uppgiftslämnarna via brev om uppgifterna inte inkommit när sista svarsdatum passerats. I de fall där uppgifterna ej inkommit trots påminnelsen skickas även påminnelser via e-post. Särskilt viktiga företag för statistiken påminns även via telefon.

För att ytterligare minska bortfallet har undersökningen även en vitesprocess där företag som ej lämnar uppgifter anmanas att lämna uppgifter. Under 2012 användes vitesprocessen vid tre tillfällen, under 2013 ska likaså tre vitesomgångar genomföras. Bortfallet för undersökningen ligger i nuläget strax under 10 procent (vägd bortfallsandel), medan det ovägda bortfallet är mindre än 20 procent.

För att minska risken för tidsseriebrott i samband med urvalsbytet frågas företag som tillkommit i urvalet efter lageruppgifter även för fjärde kvartalet föregående år. Se vidare avsnitt 3.1.

2.5 Databeredning

I samband med de båda dagliga överföringarna från SIV slussas de formellt korrekta uppgifterna direkt till produktionsdatabasen. Uppgifter som har något fel, exempelvis summeringsfel och negativa värden, skrivs till en fellogg och rättas manuellt.

Efter att uppgifterna registrerats i produktionsdatabasen granskas de. Till detta används ett specialutformat granskningsprogram, Selekt. Med hjälp av Selekt gör en bedömning av observationens avvikelse från ett, utifrån tidigare lämnade observationer för samma enhet, förväntat värde. Detta viktas sedan med den effekt värdet skulle ha om det faktiskt är fel. Varje observation får genom detta förfarande en poäng. Sedan görs granskningen utifrån den prioriteringsordning som poängerna skapar, det vill säga högst poäng granskas först. Misstänkta fel följs upp med återkontakter i form av telefonsamtal och e-post.

Efter att de slutgiltiga estimaten beräknats görs en sista granskning där man tittar på trender och nivåer för att undersöka om resultaten är rimliga.

3 Statistisk bearbetning och redovisning

3.1 Skattningar: antaganden och beräkningsformler

Nedan beskrivs i tre steg hur lagerstatistiken beräknas.

Steg 1. Skattade totala lagervärden i löpande priser

Följande estimator används för att skatta totalt lagervärde för bransch A , kvartal q och år y ;

$$\hat{t}_{(y,q)}^A = \sum_{h=1}^H \frac{N_h}{n_h} \sum_{s_h} y_k, \quad (1)$$

där y_k är lagrets värde för företag k . Summeringen görs över s_h , dvs. de företag som tillhör urvalet och från storleksstratum $h = 1, 2, \dots, H$. N_h är antalet företagsenheter i storleksstratum h och n_h antal företagsenheter i urvalet från stratum h . Totaler skattas för fyra lagertyper, nämligen Handelsvaror, Insatsprodukter, Produkter i arbete och Färdiga egna produkter.

Om uppgift saknas ett specifikt kvartal för y_k så används imputering. Dvs. y_k i formel (1) ovan är ett inkommet lagervärde eller imputerat lagervärde. Imputering används både för objektbortfall och för partiellt bortfall.

För alla fyra lagertyper görs följande prioritering i valet av y_k -värde.

- (i) Manuellt imputerade värden
- (ii) Inkommet värde
- (iii) Maskinellt imputerat värde

Dvs. i första hand används manuellt imputerade värden, i andra hand används inkommet värde och i tredje hand maskinellt imputerat värde. Manuellt imputerade värden används i undantagsfall, oftast används maskinellt imputerat värde då företag inte inkommit med värden.

I (iii) ingår flera imputeringsmetoder och valet av metod beror på vilken information som saknas och vad som finns tillgänglig för företaget. I a) – c) nedan beskrivs de olika imputeringsmetoderna som används i (iii).

a) Beräkning av försäljningsvärde

För lager av produkter i arbete (PIA) och lager av färdiga produkter av egen tillverkning (FEG) görs följande om företaget inte angett försäljningsvärde men delarna, se avsnitt 2.3,

$PIA = \text{tillverkningskostnad produkter i arbete} + \text{påläggsbelopp}$

$FEG = \text{tillverkningskostnad färdiga produkter} + \text{påläggsbelopp}$

Om företaget endast rapporterat tillverkningskostnad beräknas försäljningsvärdet på följande sätt

$PIA = \text{tillverkningskostnad produkter i arbete} * \text{nivåfaktor PIA}$

$FEG = \text{tillverkningskostnad färdiga produkter} * \text{nivåfaktor FEG}$

där nivåfaktorerna (nivåfaktor PIA respektive nivåfaktor FEG) beräknas som medelvärdet av kvoterna (försäljningsvärde/tillverkningskostnad) för PIA respektive FEG. Beräkningarna av nivåfaktorer görs per branschgrupp. Minst 2 företag ska ha rapporterat värden i branschgruppen för att nivåfaktorerna ska beräknas. Manuellt imputerade värden ingår inte i beräkningarna av nivåfaktorer. Dataunderlaget för beräkningar av nivåfaktorer ökar under året eftersom alla under året inkomna observationer används. Om någon branschgrupp inte uppfyller kravet på minst två företag används istället nivåfaktorn för den branschgruppen beräknad m.h.a. föregående års data.

b) Imputering av nollvärden för partiellt bortfall

I nästa steg identifieras partiellt bortfall och nollvärden sätts enligt följande regel: Om företaget rapporterat värden för åtminstone någon av lagertyperna PIA, FEG, FFT (handelsvaror) och/eller INS (insatsprodukter) görs följande:

- Om $PIA = \text{”saknat värde”}$ och PIA saknas för alla kvartal under aktuellt år så sätts $PIA = 0$.

Samma sak görs för FEG, FFT och INS.

Om företaget rapporterat värde större än noll för den aktuella lagertypen någon gång under aktuellt år så behandlas det saknade värdet i aktuellt kvartal som bortfall. Imputering görs då enligt c), dvs. på samma sätt som för företag som tillhör objektsbortfallet.

c) Imputering av återstående bortfall

Först beräknas kvoter, förändringstal, och sedan väljs en av kvoterna som sedan används i kombination med lagervärden för företag som ingår i bortfallet. De kvoter som beräknas är:

$$\text{Kvot1} = (\text{Summa lager, kvartal } q) / (\text{Summa lager, kvartal } q + 1)$$

$$\text{Kvot2} = (\text{Summa lager, kvartal } q) / (\text{Summa anställda, kvartal } q)$$

$$\text{Kvot3} = (\text{Summa lager, kvartal } q) / (\text{Summa lager, kvartal } q - 1)$$

Kvoterna beräknas för varje lagertyp, dvs. för PIA, FEG, FFT och INS, per imputeringsgrupp och kvartal. Imputeringsgrupperna definieras av storleksklasser och branschgrupper. Storleksklasserna definieras som 1) företag med färre än 200 anställda och 2) företag med minst 200 anställda. Värderna som är klassade som outliers ingår ej i beräkningen av kvoter.

Imputering av värden för kvartal q görs enligt följande:

1. I första hand används

$$\hat{y}_k^{(q)} = (\text{Lager kvartal } q + 1) \cdot \text{Kvot1}$$

Denna metod kan används för kvartal $q = 0, 1, 2$ och 3 .

2. För kvartal 0 används

$$\hat{y}_k^{(0)} = (\text{Antal anställda}) \cdot \text{Kvot2}$$

om inte värdet imputerats enligt 1.

3. För de företag i kvartal 1-4 som ej imputerats enligt a) används

$$\hat{y}_k^{(q)} = (\text{Lager kvartal } q - 1) \cdot \text{Kvot3}$$

Om ett företag inte rapporterat lagervärde för en viss lagertyp för exempelvis kvartal 2 men har rapporterat lagervärde för kvartal 3 så används metoden i punkt 1 ovan. Dvs. lagervärdet kvartal 2 imputeras med värdet kvartal 3 multiplicerat med Kvot1 som i detta exempel är $(\text{Summa lager, kvartal } 2) / (\text{Summa lager, kvartal } 3)$.

Lagervärde kvartal 0 är ”ingående” lagervärde dvs. lagervärde för kvartal 4 föregående år. Företag som inte ingick i undersökningen föregående år ska vid första undersökningstillfället aktuellt år rapportera lagervärde för fjärde kvartalet föregående år samt första kvartalet aktuellt år. För företag som tillhör bortfallet för kvartal 1 och saknar värden för både kvartal 0 och kvartal 1 används metoden i punkt 2 ovan.

Metoden i 3 används om t.ex. ett företag inte inkommit med värden i aktuellt kvartal men har ett lagervärde för föregående kvartal. Om aktuellt kvartal är 3 så innebär det att lagervärdet kvartal 3 imputeras med lagervärdet kvartal 2 multiplicerat med Kvot3 dvs. $(\text{Summa lager, kvartal } 3) / (\text{Summa lager, kvartal } 2)$.

Undersökningens slutresultat revideras ett antal kvartal bakåt i tiden. Detta bland annat p.g.a. att imputerade värden kan revideras. Om ett företag inkommer med ett variabelvärde ett kvartal och de inte har svarat under ett eller flera tidigare intilliggande kvartal revideras de tidigare imputerade värdena med metoden i punkt 1.

Steg 2. Skattade lagervärdesförändringar

Skattade lagerförändringar beräknas både i fasta och löpande priser.

(i) Fasta priser

Skattade lagerförändringar i 2010 års priser för bransch A, kvartal q och år y beräknas enligt:

$$Diff_{(y,q),2010}^A = \frac{\hat{t}_{(y,q)}^A}{PI_{(y,3q),2010}^A} \times 100 - \frac{\hat{t}_{(y,q-1)}^A}{PI_{(y,3(q-1)),2010}^A} \times 100$$

där $PI_{(y,3q),2010}^A$ avser prisindex för år y och månad $3q$ (dvs. sista månaden i aktuellt kvartal q) med basår 2010 för bransch A. Vid beräkning för de tre lagertyperna Handelsvaror, Produkter i arbete och Färdiga egna produkter används Producentprisindex, medan för Insatsprodukter används istället en kombination av Prisindex för inhemsk tillgång och Producentprisindex.

(ii) Löpande kvartalsmedelpriser

Skattade lagerförändringar, uttryckta i aktuellt kvartals medelpriser, för bransch A, kvartal q och år y beräknas enligt:

$$Diff_{(y,q),\bar{q}}^A = Diff_{(y,q),2010}^A \frac{1}{3} \sum_{m=1}^3 \frac{PI_{(y,3(q-1)+m)}^A}{100}$$

där $PI_{(y,3(q-1)+m),2010}^A$ avser prisindex för år y och månad $3(q-1) + m$ med basår 2010 för bransch A. Vid beräkning för de tre lagertyperna Handelsvaror, Produkter i arbete och Färdiga egna produkter används Producentprisindex, medan för Insatsprodukter används istället en kombination av Prisindex för inhemsk tillgång och Producentprisindex.

(iii) Föregående års medelpris

Skattade lagerförändringar, uttryckta i föregående års medelpris, för bransch A, kvartal q och år y beräknas enligt:

$$Diff_{(y,q)y-1}^A = Diff_{(y,q),2010}^A \frac{1}{12} \sum_{m=1}^{12} \frac{PI_{(y-1,m)}^A}{100}$$

där $PI_{(y-1,m),2010}^A$ avser prisindex för år $y-1$ och månad m med basår 2010 för bransch A. Vid beräkning för de tre lagertyperna Handelsvaror, Produkter i arbete och Färdiga egna produkter används Producentprisindex, medan för Insatsprodukter används istället en kombination av Prisindex för inhemsk tillgång och Producentprisindex.

Steg 3. Skattade lagerförändringar för aktuella redovisningsbranscher

Skattade lagerförändringar för aktuella redovisningsbranscher erhålls genom att summera de skattade förändringarna hos de ingående branscherna.

3.2 Redovisningsförfaranden

Varje kvartal publiceras statistiken på SCB:s webbplats i form av tabeller, diagram samt i Statistikdatabasen. Uppgifterna publiceras omkring en månad plus 15 dagar efter referenskvartalets slut.

I samband med varje publicering skrivs ett pressmeddelande som innehåller den viktigaste informationen om lagerstatistikens utveckling den senaste perioden. Pressmeddelandet publiceras på SCB:s webbplats. Ett mer kortfattat pressmeddelande skickas till olika nyhetsbyråer.

När lagerstatistiken för ett nytt kvartal publiceras revideras också uppgifterna för tidigare kvartal. Revideringar av materialet sker normalt enbart inom kalenderåret, men i samband med publiceringen för det första och andra kvartalet revideras även hela föregående år. Det beror i huvudsak på att nya respektive reviderade uppgifter har inkommit.

4 Slutliga observationsregister

4.1 Produktionsversioner

I det här dokumentet (SCBDOK) har framtagningen av nedanstående slutliga observationsregister beskrivits.

Register	Konjunkturstatistik för industrin
Registervariant	Industrins lager
Registerversion	2013

Fortsatt dokumentation, av registrens detaljerade innehåll, finns på SCB:s webbplats. Där beskrivs alla variabler och värdemängder m.m. Dokumentationen hittar du här: <https://www.h2.scb.se/metadata> . Klicka dig fram med hjälp av namnen på Register, Registervariant och Registerversion som är angivna i ovanstående tabell.

4.2 Arkiveringsversioner

4.3 Erfarenheter från senaste undersökningsomgången